

Wm. Strauss

ELURÕÕM

KONTSERTETENDUS JOHANN STRAUSSI
150. SÜNNIAASTAPÄEVAKS

I osa

Valss «Elurõõm» op. 340

Orkester

Valss «Möttelaulud» op. 1

Orkestriansambel. Solist ja dirigent —
Eesti NSV teeneline kunstnik JOSSIF ŠAGAL

Laul operetist «Mustlasparun»

Eesti NSV teeneline kunstnik HELGI SALLO,
KATRIN KARISMA, ARVO LAID ja VELLO VIISIMAA

Polka-masurka «Fatamorgaana» op. 330

SVETLANA BALOJAN või HELGA OJALO,
PEETER KARELL ja JEVGENI NEFF või
VLADIMIR AISTOV ja MÄRT KALBUS
Ballettmeister — ANTON BOME

Tertsett operetist «Mustlasparun»

Eesti NSV rahvakunstnik URVE TAUTS,
MAARJA HAAMER ja KALJU KARASK

Polka-française «Pavlovski metsas» op. 336

Orkester

Adele kupleed operetist «Nahkhiir»

Eesti NSV teeneline kunstnik ANU KAAL

Valss «Tantsijatar Fanny Elssler»

sanimelisest operetist Straussi muusikale

Eesti NSV rahvakunstnik TIJU RANDVIIR või
OLGA TŠITŠEROVA ja
Eesti NSV teeneline kunstnik JÜRI LASS
Ballettmeister — Eesti NSV teeneline kunstnik
ÜLO VILIMAA

Peaministri laul operetist «Viini veri»

NSV Liidu rahvakunstnik TIIT KUUSIK

Valss «Roosid lõunast» op. 388

RAM-i poistekoor (koormeister — VENNO LAUL)
solist — Eesti NSV teeneline kunstnik HELGI SALLO

II osa

Avamäng operetile «Öö Veneetsias»

Orkester

Valss «Ilusal sinisel Doonaul» op. 314

BALLETIRÜHM ja KOOR

Solistid:

TATJANA MAISTE ja
Eesti NSV teeneline kunstnik JÜRI LASS või
NATALIA LUKASEVITS ja JEVGENI NEFF
Ballettmeister — ANTON BOME

Serenaad ja kvartett operetist «Öö Veneetsias»

Eesti NSV teeneline kunstnik LIIDIA PANOVA,
MAARJA HAAMER, HAILI SAMMELSELG,
KALJU KARASK, ARVO LAID ja VELLO VIISIMAA

Valss «Lood Viini metsades» op. 325

Eesti NSV rahvakunstnik MARGARITA VOITES
ja balletirühm

Polka «Lõbureisirong» op. 281

Orkester

Stseen ja laul operetist «1001 ööd»

Eesti NSV rahvakunstnik HENDRIK KRUMM,
ARVO LAID, TIIT TRALLA ja koor

Duett operetist «1001 ööd»

Eesti NSV teeneline kunstnik ANU KAAL ja
Eesti NSV rahvakunstnik HENDRIK KRUMM

Polka «Välk ja müristamine» op. 324

Eesti NSV teeneline kunstnik JUTA LEHISTE või
TATJANA SOLOVKINA või LUDMILLA ŠTŠERBAKOVA ja
VJATŠESLAV MAIMUSOV
MÄRT KALBUS ning balletirühm
Ballettmeister — DAVID ŠUR

Finaal operetist «Nahkhiir»

SOLISTID, KOOR ja BALLETIRÜHM

*

Intermeediumides osalevad:

Impressaario —

Eesti NSV rahvakunstnik
ENDEL PÄRN

Tema sekretär — ARVO LAID

Maestro — VELLO VIISIMAA

*

Dirigent:
Eesti NSV teeneline kunstitegelane
ERI KLAS

Lavastaja:
ARNE MIKK

Kunstnik:
Eesti NSV teeneline kunstitegelane
ELDOR RENTER

Dekoratsioonid maalinud:
FRITZ MATT

Koormeisterid:
Eesti NSV teeneline kunstitegelane
UNO JÄRVELA
ja ANNE DORBEK

Kontsertmeister:
ÜLLA OTTO

Orkestri kontsertmeister:
MATI UFFERT

Liikumisjuht:
ANTON BOME

Etenduse juht:
JÜRI KRUUS

*

Laulu ja mängu leht.

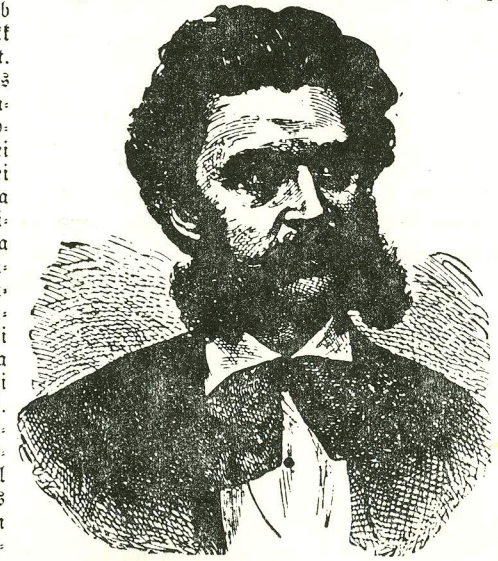
Kuuliri Eesti muusika edendamiseks.

Wastutaw toimetaja ja wäljaandja Dr. A. A. Hermann.

Almub kuus kerra.	⦿	Tellimisi wõtab
Jünd aastad fakteerimiseks 1 rubla, wõttes aas-		iga raamatukaupluse ja muusikaedendaja wasta.
tas 60 kop. — Nii ära tuua aastad 80 kop.,		Toimetuse aadress tellimise, raha- ja muudete
wõttes aastad 50 kop.	⦿	kirjadele: „Dr. A. A. Hermann, Tartus.“

Johann Strauß.

Kes ei kuuleks ühena rõõmuga wahete wahel mõnda luustiliku tantjutütti! Wis-
tiasti on jeda igauehest digusega ütelda. Luustilik tantjututt on muude tõjiste ilmalikkude
ja wainulikkude laulude ja mängude seas jedakama, mis kompwekk leima ja liha lohta
on. Nagu kompwekk juud magujaks tõdistab, niijamati tõdistab tantjutütt kõrwu;
kompwekk ei taida lohtu, aga on nagu wahetoiduks, nõnda on ka tantjutütt teiste tõ-
jiste tuttude seas. Ta ei taida wainu kõrgete ega kuruwade mõtetege ega toida teda
tuumaks, waid tõbustab ja tergitab. Kui teije tähenduse wõtame, siis on tantjutütt
nalsjaga wõrwelda. Nagu tena nali kõne sees kõnet tõbustab ja igawuue eest hoiab,
nõnda tõbustab
tena tantjututt
tõjst muujlat.
En inimeji, tes
magujaid rooga-
sid ega komp-
wekki jugugi ei
jalli ega jöö, ei
ka nalsja mõista
ega lannata; niij-
amati on ka
inimeji ja ijeä-
ranis muujita-
tundjaid, tes ju-
gugi tantjutütt
ei wõi ega taha
kuulda. Nad ei
tee aga digesti.
Nagu tergel toi-
dul tuumata kõr-
wal ja nalsjal
tõe seas digus
on olla, nii on
jeda ka tantju-
tütil tõjijema
muusika seas.

Johann Strauß.
Maailmatuulus komponist, jünd. wiimaf. 25. 1825.

Kuõ tantju-
ütikidest kõnel-
dalse, jääb ei
wõi ka Johann
Straußi nimi
nimetamata jää-
da, jett tema on
üks nüüdse aja
kõige eijimezest
tantjutüttide
loojatest. Ime-
kiüll ka see ei
ole, kui ta jell-
leks on jaanud:
Juba tema ija,
telle nimi niij-
amati Johann
Strauß, oli tuu-
lus tantjutüttide
meister ja kais-
eneje ajutatud
mängulooriga
mõõda juuri lin-
najib Europas
igal pool kiitust
leides ja luusti

tehes. Tema sündis poeg, kes pärast iasti veel kuuljamatä jai, aastal 1825 wii-
nakuu 25. päewal Wiini linnas.

Poeg jai ija laest hästi tublid õpetust ja mängis ühes teiste wendadega ija
mängufooris ühes. Ta hakkas peagi oma kunsti tantjututkide loomises katsuma ja
en selles töös nii kaugele jõudnud, et teda praegu „walsjide kuningaks“ hüütakse, ehk
ta kull mitte ükski walsijid ei ole komponerinud, waid on ta palju polkajid, galop-
püid, quadrilleid ja muud tantjusid loonud.

Sui tema ija oli aastal 1866 ära jurnud, siis wõttis tema kuuljaks saanud
mängufoori juhatuse enese kätte ja tegi teda veel kuuljamatä. Ta lais oma mängu-
fooriga mitu korda Peterburis, Londonis, Pariisis, Berlinis ning Amerikas Bostonis
igal pool suure waimustusega ja rõõmuga teretatud. Peterburis on ta jelle lehe toi-
metaja teda näinud ja tema mängufoori mängimist kuulnud, mis wäga ilus ja puhas
on. Muudugi teada ei mängi ta mitte üksnes luhtilisi tantjututka, waid annab neid
kõigei nagu lõbukõlaks teiste tojiste muusikatutkide wahel kuulda.

Wahetajal oli ta kummelond aastaid oma mängufoori juhatusest lahti loonud,
mis nüüd tema wennad Joseph ja pärast Eduard oma kätte wõtsiwad, aga wiimajel
ajal on ta jälle ije mängufoori juhtimas. Alles mullu aasta algul lais ta Peter-
buris ja pani jälle oma kauni muusika mõjul päalinnalaste südamed ilutjema.

Ijeärans uueal ajal on ta palju lauleldusi (ooperid) loonud, milles enamaasti
kõigis niijama terget muusikat on leida, nagu tema tantjututkideägi. Need lauleldu-
sed on kõigil pool maailmas teatrites mängitud ja kuuljatele nalja ja rõõmu teinud.

Johann Strauß on veel praegu prikses terwises ja loob oma lugusid uhte
puhtu edasi.

1887.

*Imeline võlur! Tema teosed, mida ta ise dirigeeris, valmista-
sid muusikalist naudingut, mida ma polnud ammugi tundnud ...
Oma kitsas žanris on see dirigendikunsti geenius. Straussilt võib
üht-teist õppida ka Beethoveni üheksanda sümfoonia või Pateet-
tilise sonaadi ettekande tarvis.*

Hans von Bülow.

*

*Jumalik säde võib peituda ka operetimeloodias. Ülimal mää-
ral on see olemas Straussil.*

Nikolai Rimski-Korsakov

*

*Maa peal on kaks väga rasket asja: esiteks, kuulsust saavu-
tada, teiseks, seda hoida. See läheb korda üksnes tõelistel meist-
ritel: Beethovenist Straussini, igal omas laadis.*

Robert Schumann

*

*See on kõige musikaalsem pea, mis mulle iganes ette juh-
tunud.*

Richard Wagner

*

Johann Strauss on viini muusika aroom.

Jules Massenet.

JOHANN STRAUSS:

... Armas Max! Sa ei tunne veel selles žanris töötamise viletsust.
See on libretisti, niisamuti ka helilooja jaoks tõeline piinade rida, kuni
mõne sellise asjakese lõpuks võib lavale tuua. Ühe opereti kõigi tegurite
arvestamiseks peavad mõlemad autorid töötama palehigis ööd ja päevad,
kui nad tahavad jõuda menurikka tulemuseni.

Kirjast libretist Max Kalbeckile, 1894.

*

Minu kogemuste järgi mängib laulu tekst selleks liialt tähtsat
osa, et muusika — mis, nagu ma võiksin vanduda, pole iialgi ühelegi heli-
loojale põhjustanud inspiratsioonivaevusi — sellele alluma ei peaks. Üht
hea tekstiga kupleed ei suuda ükski elav või veel sündimata
helilooja in spee muusikaliselt hävitada. Halvad teks-
tid aga surmavad kõik — olgu see kuplee, olgu see duett või tert-
sett, kvartett, ansambel või koguni mõni vägevasti pasunate ja trummi-
dega nuumatud finaali!

Kirjast laulja Alexander Girardile, 1894.

JOHANN STRAUSS:

Ennem kümme valssi kirjutada, kui üks kõne pidada.

Sõnavõtust 50. a. juubelil.

Hind 20 kop.

Trükikoda „Ühiselu“, Tallinn. Teh. 2082. XI 1975. Tiraaž 2000.